

Symposiumbijdrage

Curriculumbewust aan de slag

Maatwerktrajecten “teamgericht curriculum ontwerpen”

Elvira Folmer en Roel Grol

2 juni 2026

Even voorstellen

Elvira Folmer

Roel Grol

- Elvira Folmer
- Roel Grol

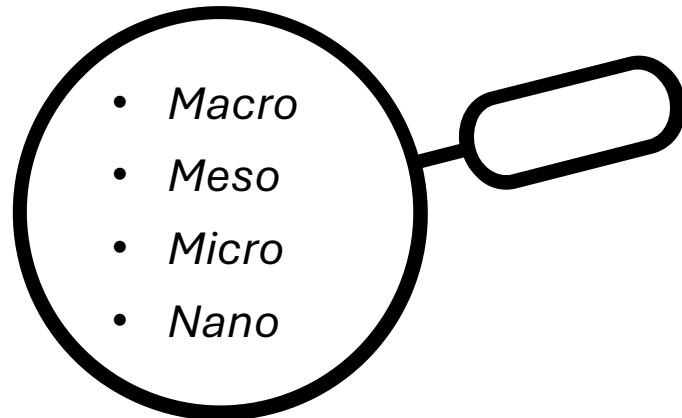

deleraaralsontwerper.nl

HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

Kwaliteiten van leraren

- Met stuurkracht
- Als beoordelaar/beslisser
- Als pedagoog
- Als onderzoeker
- Als ontwerper

In Nederland hebben leraren relatief veel ruimte om, samen met hun collega's, hun eigen onderwijs vorm te geven.

Dat vraagt om leraren die curriculumbewust kunnen handelen.

‘Hoe zet je teams van leraren in positie bij het herontwerpen van curriculum(onderdelen)?’

Vanuit een integrale blik

1. Wat willen we voor onze leerlingen?

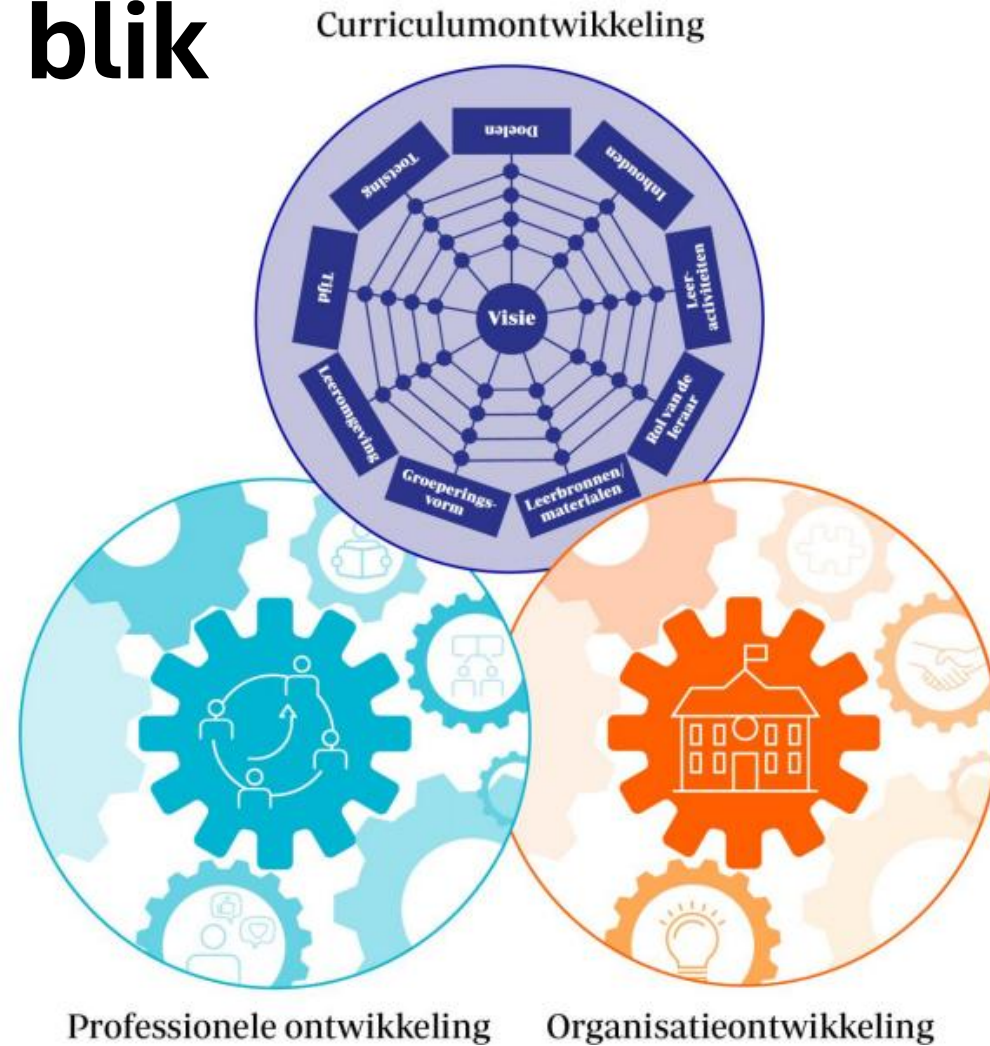
curriculumontwikkeling

2. Wat kunnen we (al)?

professionele ontwikkeling

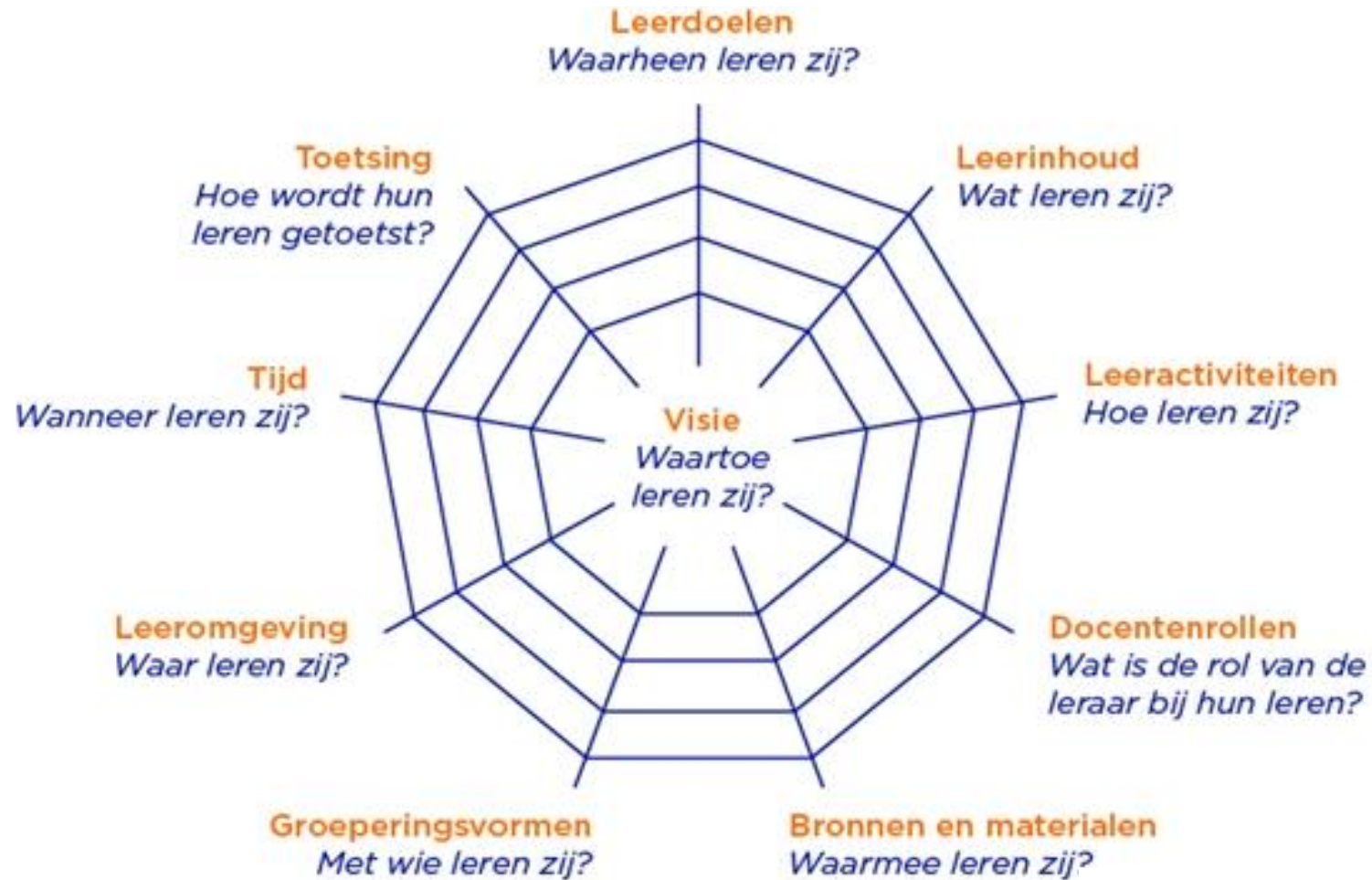
3. Welke ruimte hebben we?

organisatieontwikkeling

Bron: SLO, 2019

Curriculumontwikkeling

Expertise en professionele ontwikkeling

Curriculum-perspectieven	Curriculum-ontwerpexpertise	Voorbeelden van bèta-onderwijs
Inhoudelijk perspectief ('Wat'-vragen, zoals: welke curriculum-keuzes maken we? Wat is onze rationale? Wat zijn kenmerken van de diverse curriculum-componenten?)	1. Vakinhoudelijke expertise	Bijvoorbeeld gerelateerd aan de klimaatcrisis: CO2, verbranding, fotosynthese, omslagpunten, levenscyclusanalyse, in- en uitzoomen, modelleren.
	2. Vakdidactische expertise	Bijvoorbeeld ondersteunen bij het leren innemen van perspectief (vooral wanneer leerlingen gewend zijn aan afgebakende monodisciplines), conceptuele verandermethoden, product- en procesgerichte feedback.
Technologisch perspectief ('Hoe'-vragen, zoals: Hoe gaan we de ontwerppogave aanpakken? Welke ontwerpstrategie volgen we? Hoe en wanneer voeren we evaluatieactiviteiten uit?)	3. Curriculum probleem-oplossings-expertise	Bijvoorbeeld analyse (van leerlingen, context, concepten, interacties), ontwerp (bijv. brainstormen, prototyping), constructie (schrijven van materiaal), evaluatie (screening, beoordeling door deskundigen, micro-evaluatie, try-out), verantwoordelijk handelen gedurende het hele proces.
	4. Consistentie-expertise	Bijvoorbeeld het creëren van helderheid over de curriculumcomponenten, horizontale verbanden binnen en tussen vakgebieden, volgordebepaling met behulp van leerlijnen, in- en uitzoomen op profiel en context van de school, landelijke curriculumkaders.

Sociaal-politiek perspectief ('Met wie'-vragen, zoals: Wie zijn betrokken bij het besluitvormingsproces? Wie beslist hierover? Wat is de rol van de leraren en de schoolleiding?)	5. Coherentie-expertise	Bijvoorbeeld gebruik maken van gedeelde concepten, taal en hulpmiddelen, interdisciplinaire samenwerking van leraren, vakdidactici, onderhandelen met schoolleiding, verandervaardigheden
	6. Reflectieve expertise	Bijvoorbeeld reflectie voor, tijdens en na actie, om vertrouwen, veerkracht, empathie en openheid op te bouwen en te waarborgen, om de kwaliteit van onderwijs- en ontwerppraktijken te verbeteren.

Bron: Nieveen et al., 2024

Organisatieontwikkeling

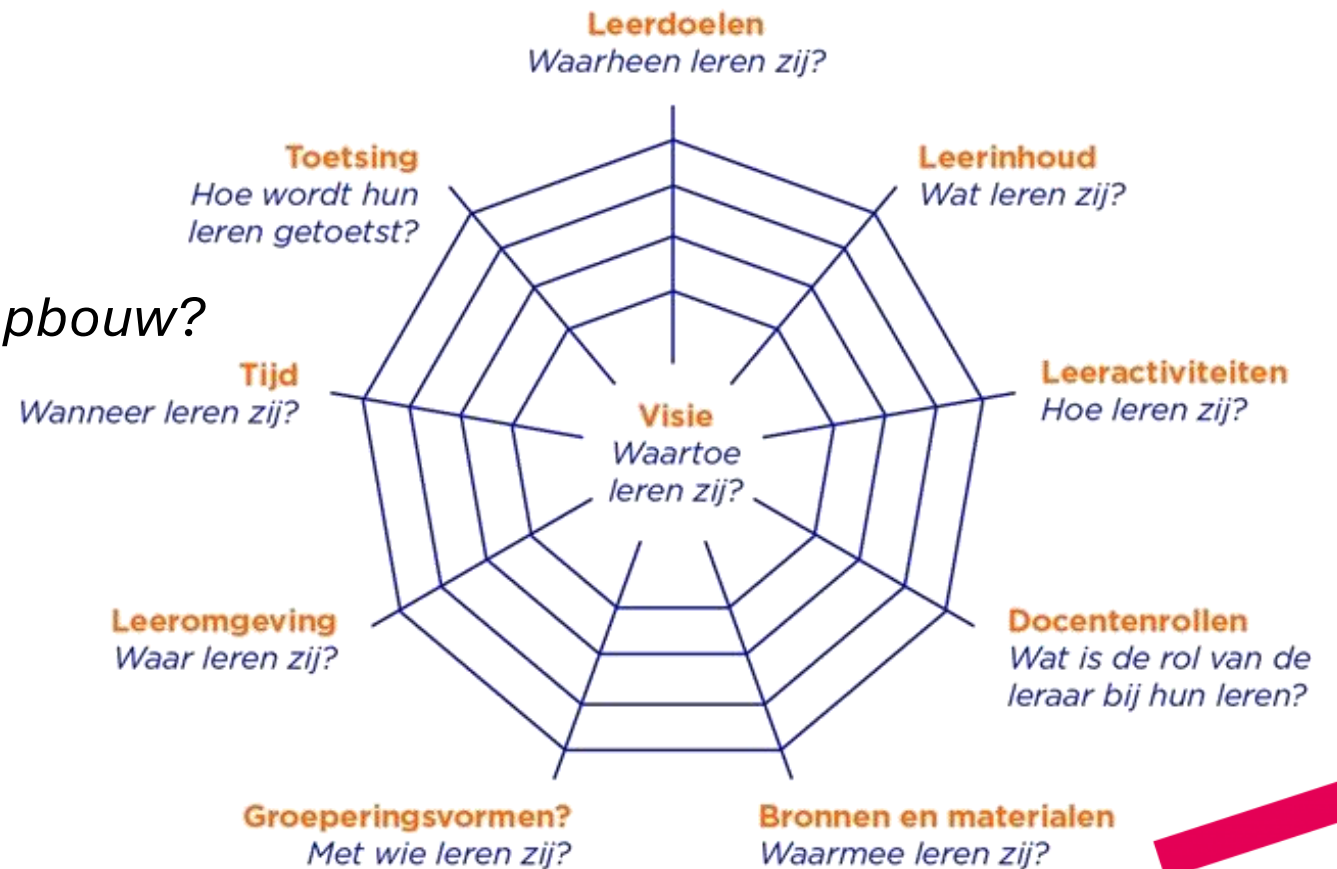

Integrale blik: Teamgericht Curriculum Ontwerpen

- Het doordacht ontwikkelen en verbeteren van onderwijs
- Van belang om onderwijs actueel, betekenisvol en goed afgestemd te houden op de praktijk en op de behoeften van leerlingen.
- Tegelijk is het een complexe opgave...
 - rekening houden met verschillende belangen, kaders en ambities,
 - zorgen voor kwaliteit, samenhang en uitvoerbaarheid.
- **Ondersteuning** kan dan helpen om gerichte keuzes te maken, visie te vertalen naar de praktijk en samen onderwijs duurzaam te ontwikkelen.

Teamgericht Curriculum Ontwerpen

- **Het gaat hierbij om vragen als:**
 - *wat moeten leerlingen leren?*
 - *waarom is dat belangrijk?*
 - *hoe bied je dat aan?*
 - *hoe zorg je voor een logische opbouw?*
- **Daarbij kijk je bijvoorbeeld naar:**
 - *leerdoelen*
 - *inhoud*
 - *didactiek*
 - *toetsing*
 - *samenhang*

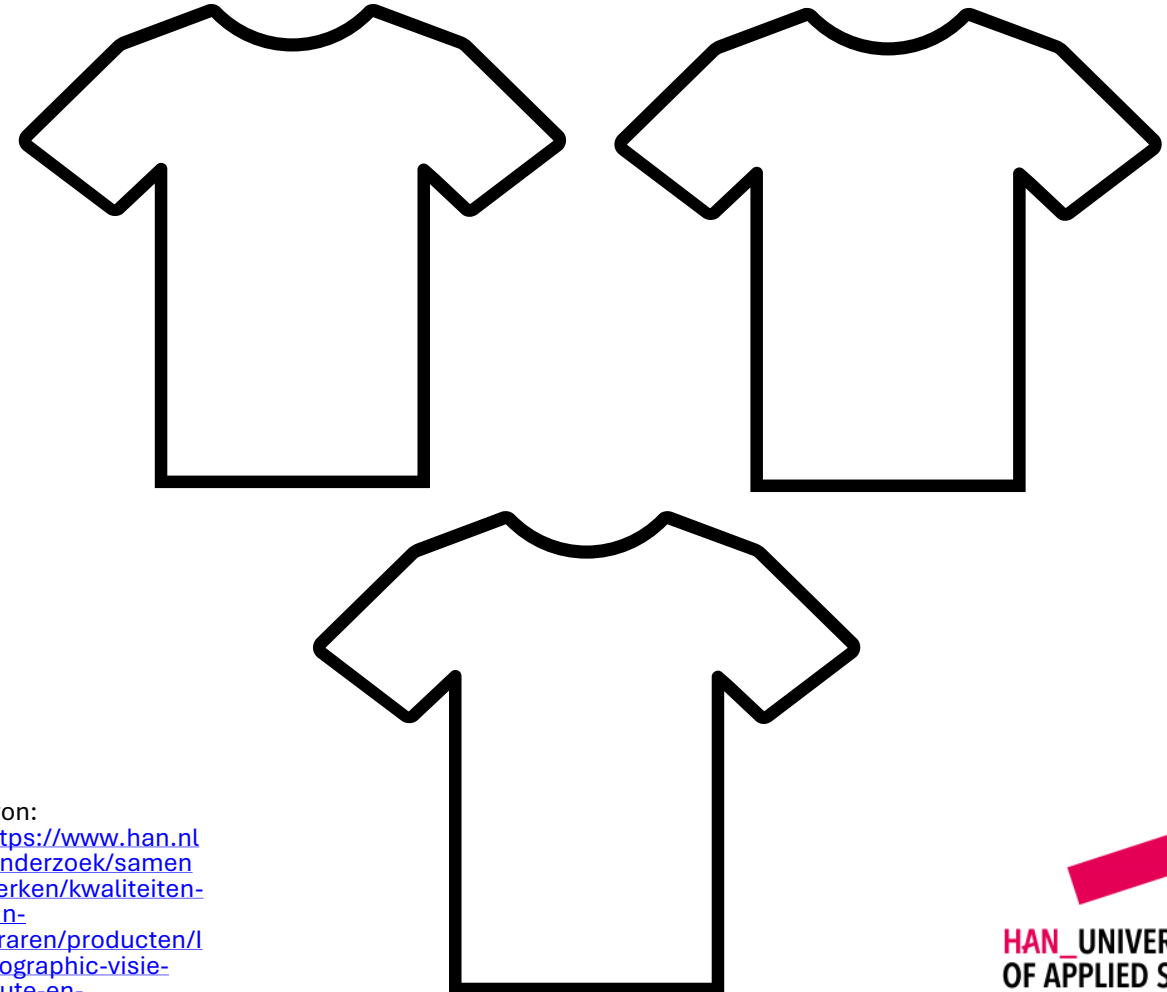
Uitgangspunten van ons ontwerp

- Het **ontwerp**vraagstuk vanuit een school uit *onze regio* staat centraal
- Het gehele **team** dat hier invulling aan gaat geven neemt deel
- Er is op gezette tijden een **leidinggevende** / projectleider aanwezig
- Er worden ‘**bottom-up**’ gezamenlijke beelden en taal ontwikkeld
- We werken vanuit een algemeen **kader**
- We begeleiden als duo **op maat**: ruimte om tussentijds bij te stellen
- Er zit **werktijd** voor het team tussen bijeenkomsten in
- Tussentijdse **opbrengsten** worden besproken en benut

Opzet

Werkvormen en modellen

Bron:
<https://www.han.nl/onderzoek/samenwerken/kwaliteiten-van-leraren/producten/nfographic-visie-route-en-werkvormen.pdf>

Vooruitblik

Doorontwikkeling aanpak

op basis van ervaringen en onderzoek

Uitvoering maatwerktrajecten

in verbinding met lerarenopleiders

Versterking van onderzoek

*naar de ontwikkeling van de leraar als ontwerper
en de ontwikkeling van het curriculum*

Eerste reacties en/of vragen?

